

Vplyv informačných technológií na úpadok západnej civilizácie

Adam Sloboda

Nebudem prezrádzať v úvode o čom presne bude táto esej, ale budem sa zaoberať pozitívnym vplyvom “informačnej revolúcie” na “západnú” kultúru.

Informačné technológie a prudký rozvoj dostupnej elektroniky podporil veľmi výrazne zmýšľanie, ktoré sa zvykne označovať skratkou *DIY – Do It Yourself* (urob si sám). Najčastejšie je tento prístup možno vidieť v nezávislých umeleckých scénach – od hudby, cez výtvarné umenie, úžitkové umenie a dnes aj po filmovú tvorbu.

Potreba uplatniť sa je základnou potrebou človeka, preto už len technologické dôsledky samotné spojené s touto prirodzenou potrebou dali vzniknúť mnohým výtvorom.

Takzvané undergroundové kapely dnes už vedia jednoducho nahrať svoju tvorbu vo výbornej kvalite a tak sa dostať do povedomia širšej verejnosti napríklad aj prostredníctvom zverejnenia na webe. Fotenie alebo natáčanie s poloprofesionálnou výbavou je dnes dostupné pre človeka s priemerným zárobkom a je úžasné aké veci dokážu amatéri vytvoriť. Amatér znamená milovník niečoho, preto možno aj keď slabšie vybavení, dokážu vytvoriť lepšie veci než profesionál.

Každý jeden človek má ohromný tvorivý potenciál, najväčším problémom je nájsť jeho uplatnenie. Dnes je možností veľké množstvo a v rámci voľného času nie je nutné sa venovať celoživotne len jednej veci. A mnoho možností si nevyžaduje ani veľké investície, čo je azda najväčším prínosom tejto “revolúcie”.

V minulom storočí sa západná kultúra posúvala stále k pasívnemu prijímaniu, no dnes vďaka Internetu je posun od pasivity k aktivite. Často je lepšia aktivita aj keď z nej nevzide nič hodnotné, no fenomén pod názvami *web 2.0* a *crowdsourcing* sú dôkazom toho, že masa ľudí dokáže vytvoriť aj hodnotné veci.

Tieto fenomény ukazujú hodnotu ľudí. Masa ľudí dokáže spraviť v mnohých oblastiach viac než ten najlepší superpočítač. V 80. a 90. rokoch minulého storočia, kedy konzum a gýč dominoval, masa ľudí bola vnímaná iba ako zdroj peňazí. Posun vnímania smerom k individualite konečne docenuje aj tvorivé a intelektuálne možnosti *komunity*. Ľudia sú to najväčšie aktívum pre ziskové aj neziskové organizácie.

Prínos tohoto posunu nie je len individuálny alebo komerčný (v prípade spoločností, ktoré dokážu zužitkovať masu ľudí), pomaly je badať spoločenské akceptovanie myšlienky, že informácie (vedomosti) by mali byť dostupné a

zdieľané. Sme “trpaslíci stojaci na ramenách obrov”, ako hovorí známa stovky rokov stará metafora. Civilizácia sa dostala tak ďaleko, pretože vedomosti sa zdieľali a využívali.

Myšlienka že vedomosti sa musia zdieľať nie je nová, najmä v akademickej sfére je to úplne normálne. FLOSS (“free/libre/open source software”) je ďalší fenomén, ktorý sa zakladá na tejto myšlienke. Najdôležitejšie je dať užívateľom právo šíriť, používať a meniť program. Ako protiklad sú EULA licencie proprietárneho softvéru, ktoré obsahujú často až absurdné obmedzenia použitia.

Ochrana niektorých vecí je až absurdná, samozrejme v honbe za peniazmi. Žiarivým príkladom je americký patent na dvojklik. Svet dnes čaká ako sa prípad stojaci pred najvyšším súdom vyvinie¹, odborná verejnosť chce zrušiť softvérové patenty v USA a politická lobby ich chce zaviesť v Európe. Tieto patenty bránia inovácii priamo, ale aj nepriamo tým, že prinášajú legálne a licenčné problémy. Donald Knuth, významná osobnosť v informatike, povedal², že ak by patenty softvérové existovali v 60. a 70. rokoch, tak by dnes neexistovali programy, ktoré používa denne pri práci. Všeobecný názor v odbornej verejnosti je, že benefitujú iba patentoví právnici a spoločnosti, ktoré sa zaoberajú legálnou formou vydierania pomocou týchto patentov.

Autorské právo sa tiež stráži a “bojuje” sa proti zlým “pirátom”. Môj názor je, že prohibíciou sa nič nedosiahne, ako história už ukázala. Posun musí nastať v zmýšľaní, každý človek si musí vážiť prácu iných a taktiež musí vedieť, že autorov treba podporiť. Technológie už dospeli do štádia, kedy by riešenie spôsobu finančnej podpory mohlo byť nájdené ku spokojnosti oboch strán. “Piráctvo” určite nevymizne, je dôležité si ho priohnúť k potrebám všetkých.

Jedna strana, ktorej sa to nebude páčiť sú spoločnosti ktoré iba využijú mainstreamového umelca aby ho pretlačili do masmédií, doslova nacpali jeho tvorbu širokej verejnosti a keď sa ho presýtia, tak ho odkopnú.

Naopak nezávislá tvorba z toho profituje. Príkladom nech je poďakovanie³ producenta filmu *The Man From Earth* (určite odporúčam, úžasný komorný sci-fi film), za zverejnenie a propagovanie, pretože pirátstvo je úžasný spôsob propagácie **kvalitných** diel. A to je možno práve ten problém...

¹<http://www.patentabsurdity.com/>

²<http://progfree.org/Patents/knuth-to-pto.txt>

³<http://www.rlslog.net/piracy-isnt-that-bad-and-they-know-it/>